

ΑΡΧΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ > Μαθαίνοντας την Αλφαβήτα της αλληλεγγύης

Μαθαίνοντας την Αλφαβήτα της αλληλεγγύης

ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ

ΚΙΝΗΜΑ

Απρ 24, 2016

του Δημήτρη Αβαρλή

Εδώ και πολλά χρόνια λειτουργούν στην Αθήνα σχολεία διδασκαλίας της ελληνικής γλώσσας. Στόχος είναι οι πρόσφυγες και οι μετανάστες να μάθουν την ελληνική γλώσσα για να μπορέσουν να ενταχθούν ομαλά στην κοινωνία, να επικοινωνήσουν, να διαχειρίζονται υποθέσεις νομικής φύσεως και να καταγγέλλουν φαινόμενα ρατσιστικής βίας εις βάρος τους.

Αρωγοί στην προσπάθεια να ενταχθούν στην ελληνική κοινωνία οι δάσκαλοι, που προσφέρουν εθελοντικά τα μαθήματα ως το λιγότερο – όπως λένε – που μπορούν να κάνουν για να βοηθήσουν αυτούς τους ανθρώπους. Τα μαθήματα σε όλα τα σχολεία είναι δωρεάν.

Το «Κόκκινο» βρέθηκε στο Ανοιχτό Σχολείο Πειραιά, το Κυριακάτικο Σχολείο Μεταναστών, τη ΜΕΤΑδραση και τα Πίσω Θρανία στο Στέκι Μεταναστών, με σκοπό να απαντήσει σε ερωτήματα για το πώς λειτουργούν αυτές οι δομές, τι σημαίνει για ένα δάσκαλο να προσφέρει εθελοντικά την εργασία του και αν άλλαξε η καθημερινότητα των προσφύγων μαθαίνοντας την ελληνική γλώσσα.

Στα περισσότερα από αυτά συναντήσαμε πρόσφυγες και μετανάστες από το Πακιστάν, την Αλβανία, την Γεωργία, την Αίγυπτο, τη Συρία, τον Άγιο Δομίνικο, το Μαρόκο, το Μπαγκλαντές, το Ιράκ και το Αφγανιστάν. Οι μαθητές των σχολείων αυτών εντάσσονται σε τμήματα αρχαρίων, μέσων και προχωρημένων, ανάλογα με το επίπεδο τους.

Ανοιχτό Σχολείο Πειραιά

Το Ανοιχτό Σχολείο Πειραιά στην Παλιά Κοκκινιά ξεκίνησε το εκπαιδευτικό του έργο το 2005, από μια πρωτοβουλία εθελοντών εκπαιδευτικών. Στεγάζεται στις εγκαταστάσεις του 14ου Γυμνασίου Πειραιά και τα μαθήματα πραγματοποιούνται τα Σαββατοκύριακα. Οικονομικά στηρίζεται στις δωρεές πολιτών και στις συνδρομές των μελών του.

Όπως μας εξηγεί ο Νίκος Αγαπάκης, εθελοντής δάσκαλος και πρόεδρος του Δ.Σ. του συλλόγου, αυτό λειτουργεί αμεσοδημοκρατικά και οι μαθητές έχουν το δικαίωμα να εκλέξουν και να εκλεγούν.

Την εικόνα όμως της λειτουργίας του σχολείου από την πλευρά των μαθητών θα μας τη δώσει ο Μπιλάλ, από το Πακιστάν, ο οποίος ήταν από τους πιο παλιούς μαθητές και τώρα έφτασε να είναι αντιπρόεδρος στο Δ.Σ. του συλλόγου.

«*Το σχολείο είναι ανοιχτό σε όλους. Δεν έχουμε σύνορα και εμπόδια. Το σχολείο για μας σημαίνει αλληλεγγύη*». Εξιστορεί μια ιστορία για ένα μαθητή που είχε καρκίνο και οι γιατροί είπαν, ότι θα ζούσε μόλις για 6 μήνες, έτσι για να του απαλύνουν το πόνο οργανώσανε μια εκδήλωση. Μαζέψαν χρήματα για να βοηθήσουν την οικογένεια του, και παρότι αυτός ο άνθρωπος έχει φύγει πλέον από την ζωή εκείνοι τον θυμούνται και σκέφτονται πόσο σημαντική είναι η αλληλεγγύη.

«*Η ελληνική γλώσσα σίγουρα δεν είναι εύκολη αλλά το να αφιερώσεις λίγη ώρα, μόνο μέσω της καθημερινής επικοινωνίας βοηθά, εγώ διευκολύνθηκα πολύ. Για μένα η Ελλάδα είναι πατρίδα και πλέον δεν νοιώθω ξένος*», καταλήγει ο Μπιλάλ.

Μας δόθηκε όμως η δυνατότητα να παρακολουθήσουμε πως γίνεται το μάθημα, σε μια τάξη με διαφορετικές εθνικότητες, που μιλούσαν πάρα πολύ καλά τα ελληνικά.

Ο Κοσμάς, Κούρδος από το Ιράκ, στο διάλειμμα δεν έχασε την ευκαιρία να μας μιλήσει για τις εμπειρίες του για τα μαθήματα. Ήρθε στην Ελλάδα πριν 15 χρόνια και μια πενταετία αργότερα ξεκίνησε τα μαθήματα Ελληνικών. Μας εξηγεί ότι στη χώρα του δεν πήγε σχολείο λόγω του πολέμου. «*Εδώ άνοιξαν τα μάτια μου, είμαι ευχαριστημένος ειδικά για τον τρόπο που γίνεται το μάθημα. Είμαι πολύ δεμένος με τους υπόλοιπους μαθητές*».

Το πόσο δεμένο, όμως, είναι αυτό το τμήμα μας επιβεβαιώνει και ο Γιάννης Μπαβέας, εθελοντής δάσκαλος από το 2005. Κάνει τα μαθήματα σε προχωρημένους μαθητές.

Κατά τη διάρκεια του μαθήματος εκτός από τη γραμματική, την ανάγνωση και τη γραφή τονίζει πώς γίνονται συζητήσεις για το ισλάμ, για τη Μπούρκα κ.ά.. «*Υπάρχει καλή πρόθεση, μπορεί ο καθένας να μιλήσει άνετα για το ρατσισμό μέχρι τον τζιχαντισμό*», μας πληροφορεί. «*Είναι παιδιά εργατικά θέλουν να ενταχθούν στην ελληνική κοινωνία και στην ελληνική πραγματικότητα. Οι περισσότεροι δουλεύουν αλλά θα έρθουν με κάθε καλή διάθεση. Για τους μαθητές το σχολείο είναι ο τρόπος να αποσυμπίστούν*», συμπληρώνει ο κ. Μπαβέας.

ΜΕΤΑδραση

Η ΜΕΤΑδραση έχει συνδέσει το όνομά της με ποικίλες δράσεις και πρωτοβουλίες που αφορούν πρόσφυγες και μετανάστες. Εκτός από υπηρεσίες διερμηνείας, νομική στήριξη στα σύνορα και εξειδικευμένες δράσεις για τα ασυνόδευτα παιδιά (συνοδεία, επιτροπεία, φιλοξενία σε οικογενειακό περιβάλλον και μεταβατικές δομές φιλοξενίας) προσφέρει κάθε χρόνο και δωρεάν μαθήματα ελληνικών.

Η πρόεδρος της ΜΕΤΑδρασης, Λώρα Παππά τονίζει πως «*το πρώτο βήμα για έναν άνθρωπο είναι να μάθει ελληνικά, σ' άλλες χώρες υπάρχουν προγράμματα επιδοτούμενα από το κράτος για να μάθουν οι πρόσφυγες τη γλώσσα*» και προσθέτει πως «*κάποτε είχαμε χρηματοδότηση για την αμοιβή των καθηγητών, αλλά όταν δεν έχουμε δεν θα κάτσουμε με σταυρωμένα τα χέρια*».

Πολλοί από τους μαθητές ελληνικής γλώσσας της ΜΕΤΑδρασης, φτάνουν σε τόσο καλό επίπεδο γνώσεων, ώστε είναι σε θέση να ενταχθούν, μετά από εκπαιδευτικό σεμινάριο, στην ομάδα διερμηνέων της ΜΕΤΑδρασης και να βοηθήσουν άλλους πρόσφυγες και μετανάστες στην επικοινωνία τους. Χαρακτηριστική είναι και η περίπτωση του Μουσταφά από την Αίγυπτο ο οποίος νιώθοντας ότι πλέον κατέχει καλά τα ελληνικά, παρόλο που δεν είναι ακόμα στο επίπεδο για να γίνει διερμηνέας, επέλεξε να βοηθήσει εθελοντικά στον Πειραιά για να βοηθήσει στην επικοινωνία με τους πρόσφυγες. «*Αυτό είναι το πιο ευχάριστο πράγμα που έχω κάνει, αυτοί οι άνθρωποι έχουν ανάγκη από φαγητό και από φάρμακα*», μας τονίζει.

Ο Μουσταφά ανήκει σε ένα τμήμα με 15 μαθητές, ανάμεσα τους η Κατερίνα από τη Γεωργία, η Μερβάτ από την Αίγυπτο και ο Μουμπάρακ από το Πακιστάν. Ένα πολυπολιτισμικό τμήμα στο οποίο όπως αναφέρει η Κατερίνα «*είμαστε όλοι σαν ομάδα δεν νιώθουμε διαφορετικοί*».

Η Μερβάτ από την Αίγυπτο είναι 15 χρόνια στην Ελλάδα. Τα τρία της παιδιά γεννήθηκαν και μεγαλώνουν εδώ. «*Αισθάνομαι ότι μπροστά στα παιδιά μου είμαι πολύ «μικρή» όσον αφορά τη γλώσσα. Όταν διαβάζουμε μαζί αγγλικά αισθάνομαι καλύτερα γιατί μπορώ να τους βοηθήσω. Μπορεί να είμαι μανά αλλά για τα ελληνικά αισθάνομαι τόσο μικρή μπροστά τους. Ρωτάω «*παίδι μου αυτή η λέξη τι σημαίνει?*» και μου λέει «*μαμά δεν ξέρεις τι ρωτάς?*».*

Αλλά και ο Μουμπάρακ μιλώντας για την εμπειρία του από την εκμάθηση της γλώσσας, λέει πως «*χωρίς τη γλώσσα είμαι σαν ένα «τίποτα»*. Αν δεν μιλάς τη γλώσσα δεν μπορείς να μπεις στη καρδιά του άλλου δεν σε καταλαβαίνουν. Αν μάθεις τη γλώσσα μαθαίνεις και τους ανθρώπους».

Ξεχωριστές είναι οι μαρτυρίες των δασκάλων, της Χαράς Πασπαλιάρη και της Κωνσταντίνης Τσιλομελέκη. Η Χαρά, η οποία είναι φιλόλογος αναφέρει πως «έμαθα τέλη Αυγούστου ότι ζητούσαν εθελόντριες δασκάλες για να αναλάβουν κάποια τμήματα Ελληνικών. Ο σεβασμός και η γλυκύτητα που δείχνουν οι μαθητές είναι μοναδικά. Δεν μπορώ να το περιγράψω. Ακόμα και το σβήσιμο του πίνακα δεν με αφήνουν να το κάνω εγώ ή μου λένε συνεχώς «σας ευχαριστώ».

Αλλά και η Κωνσταντίνα φιλόλογος και εκείνη αναφερόμενη στην εμπειρία της από τη διδασκαλία υπογραμμίζει πως «πέρα από τις γνώσεις και τη μεταδοτικότητα αυτό που πρέπει σίγουρα να διαθέτεις είναι ο σεβασμός του πολιτισμικού και γλωσσικού υπόβαθρου των μαθητών. Σε μία τέτοια τάξη αυτά που παίρνεις είναι σαφώς περισσότερα από αυτά που δίνεις. Σου ανοίγει ορίζοντες».

Κυριακάτικο Σχολείο Μεταναστών

Στον Κολωνό στεγάζεται το Κυριακάτικο Σχολείο Μεταναστών. Σε ένα κτήριο που έχει παραχωρήσει ο ιδιοκτήτης του δωρεάν. Οι εθελοντές φαίνεται να έχουν κάνει ξεχωριστή δουλειά διαμορφώνοντας το χώρο έτσι ώστε να υπάρχουν αρκετές αίθουσες, φιλόξενες για τους μαθητές.

Η υπεύθυνη του σχολείου, Έλενα Παπαγεωργίου μιλώντας για την 12χρονη ιστορία του σημειώνει πως «ξεκίνησαμε όταν άρχισαν οι πρώτες ρατσιστικές επιθέσεις της Χρυσής Αυγής και καταλάβαμε ότι το θέμα του ρατσισμού καλπάζει στην ελληνική κοινωνία. Διακρίναμε ότι θα αρχίσει να εκκολάπτεται το αυγό του φιδιού και σε αυτή τη λογική προσπαθήσαμε να φτιάξουμε ένα σχήμα που να είναι ευρύτερο για να μπορεί να συσπειρώνει και μετανάστες και Έλληνες και μέσα από αυτό να μπορούν οι μετανάστες να μαθαίνουν τη γλώσσα και όλοι μαζί να μπορούμε να διεκδικούμε τα δικαιώματά μας».

Στο φιλόξενο αυτό σχολείο μαθαίνει ελληνικά ο Ζαχαρίας, Ελληνοσούριος που είναι στην Ελλάδα από το 1992. Στέλνει το μήνυμά του στους πρόσφυγες και στους μετανάστες που έρχονται στην Ελλάδα τονίζοντας πως «το πρώτο που θα τους έλεγα είναι να μάθουν την ελληνική γλώσσα. Και για να επικοινωνούν με τον κόσμο και σχετικά με τις νομικές διαδικασίες. Αυτές είναι το άλφα και το ωμέγα».

Από τη πλευρά της η Μαίρη Τζωρτζοπούλου, εθελόντρια στο σχολείο εδώ και τρία χρόνια επισημαίνει ότι «η γλώσσα είναι ένα μέσο κοινωνικοποίησης. Ωστόσο ο πρόσφυγας πρέπει να κρατήσει την κουλτούρα του, φυσικά δε μιλάμε για αφομοίωση μιλάμε για ενσωμάτωση. Ξέροντας τη γλώσσα θα επικοινωνήσει με το γείτονα, με το συνάδελφο και έτσι δε δημιουργείται η γκετοποιήση, η οποία είναι υπεύθυνη πολλών δινών» καταλήγει.

«Πίσω Θρανία» Στέκι Μεταναστών

Στην καρδιά της Αθήνας, στη γειτονιά των Εξαρχείων βρίσκονται τα «Πίσω Θρανία». Το Στέκι Μεταναστών ξεκινά την ιστορία του το 1997 με πρωτοβουλία του Δικτύου Κοινωνικής Υποστήριξης Προσφύγων και Μεταναστών.

Μετά το τέλος του μαθήματος που γινόταν σε μια γεμάτη αίθουσα μας δόθηκε η δυνατότητα να μιλήσουμε με τον Αχμάντ από το Αφγανιστάν και τον Ασίπ από το Πακιστάν.

«Ήρθα για να μάθω ελληνικά να μιλάω και να διαβάζω», μας λέει ο Αχμάντ, «ένα μήνα έρχομαι για μάθημα. Δεν είναι τόσο δύσκολα. Αν ξέρεις τη δικιά σου γλώσσα καλά μπορείς να μάθεις και κάποια άλλη, όπως τα ελληνικά. Αν κάποιος δεν ξέρει τη δική του γλώσσα μετά δύσκολα μαθαίνει την ξένη». Μας διαβάζει την εκφώνηση μιας άσκησης που του έχει δώσει η δασκάλα του γεμάτος υπερηφάνεια που τα καταφέρνει.

«Τη γλώσσα την έμαθα έξω μιλώντας με κόσμο, στη δουλειά από Έλληνες. Για να μάθεις καλά τη γλώσσα πρέπει να κάνεις προσπάθεια στην τάξη και εξάσκηση πολύ στο σπίτι», λέει ο Ασίπ.

«Είναι πολύ ωραία εμπειρία βλέπεις ανθρώπους που θέλουν να μάθουν να μιλάνε καλύτερα», τονίζει η δασκάλα τους η Βούλα, η οποία είναι κοινωνική λειτουργός στο επάγγελμα και υπογραμμίζει ότι «βλέποντας όλο αυτό που γίνεται γύρω μας ήθελα να κάνω κι εγώ κάτι».

Οι μαρτυρίες των μαθητών που συναντήσαμε όσο και των εθελοντών δασκάλων τους αναδεικνύουν τη σημασία της διδασκαλίας της ελληνικής γλώσσας σε πρόσφυγες και μετανάστες που διαβιούν στην χώρα. Εκτός από τα σχολεία που επισκεφτήκαμε αυτή τη στιγμή λειτουργούν δεκάδες τέτοιες πρωτοβουλίες τόσο στην Αθήνα όσο και στην Περιφέρεια. Η αναπληρωτής Υπουργός Παιδείας Σία Αναγνωστοπούλου μιλώντας στο Κόκκινο υπογραμμίζει σχετικά ότι «*Το Υπουργείο Παιδείας έχει συγκροτήσει συντονιστικό όργανο για την οργάνωση ένταξης των προσφυγόπουλων στην εκπαίδευση χρησιμοποιώντας και τις υπάρχουσες δομές για τους μετανάστες. Η ίδια προσπάθεια γίνεται και για τους νέους και νέες που ήταν φοιτητές στην πατρίδα τους. Σε λίγες μέρες θα είμαστε σε θέση να ανακοινώσουμε ένα πιο συγκροτημένο πρόγραμμα, μία πιο συγκροτημένη θέση γι' αυτά τα θέματα*».

Πηγή: [Στο Κόκκινο](#)

99

[◀ ΠΡΗΓΟΥΜΕΝΟ ΑΡΘΡΟ](#)

Χάριετ Τάμμαν: Η ακτιβίστρια ενάντια στη δουλεία είναι το πρόσωπο στο νέο 20δóλαρο

[ΕΠΟΜΕΝΟ ΑΡΘΡΟ >](#)

Η Ευρώπη: Μια ήπειρος της προσφυγιάς